

Europa-Kommissionens uddannelsespakke II

Kommissionens uddannelsespakke af 22. maj 2018 – den såkaldte 'uddannelsespakke II' ud af i alt tre varslede initiativpakker, hvoraf [den første pakke](#) kom tilbage i januar - fungerer som opfølgning og fortsættelse af [Det Europæiske Råds konklusioner](#) af 14. december 2017. Omdrejningspunktet er således opbygningen af et europæisk uddannelsesområde senest i år 2025 og den anden uddannelsespakke rummer konkret forslag til rådshenstilling om automatisk gensidig anerkendelse af eksamensviser på ungdoms- og videregående uddannelsesniveau, om dagtilbud samt om sprogundervisning. Dertil præsenterede Kommissionen en meddelelse om en ny ungdomsstrategi for perioden 2019-2027. DLI har indgivet hørings svar til Undervisningsministeriet på to af områderne; nemlig om [automatisk gensidig anerkendelse af eksamensviser](#) samt om [sprogundervisning](#).

I Kommissionens [pressemeddelelse](#) forlyder uddannelsespakkens formål til bl.a. at skulle forøge læringsmobiliteten, unges stemme og uddannelsesmuligheder inden for EU. Initiativerne skal overordnet medvirke til vækst og social fremgang i hele Europa og sikre et mere konkurrencedygtigt, inkluderende og sammenhængende Europa. Kommissær for uddannelse, kultur, ungdom og sport Tibor Navracscics udtaler, at pakkens "tiltag vil være med til at bane vejen for det europæiske uddannelsesområde og samtidig styrke den europæiske identitet samt borgernes indflydelse, navnlig de unges."

Et stærkere Europa skal bl.a. indfries gennem uddannelses- og ungdomspolitik

Pakkens ene [kommissionsmeddelelse](#) omhandler 'opbygning af et stærkere Europa gennem en stærkere ungdoms-, uddannelses- og kulturpolitik' og fremhæver uddannelse som "en vej fremad" både for den enkelte og for samfundet. Europas aktuelle udfordringer med populisme, fremmedhad, diskrimination og fake news italesættes, samtidig med at Kommissionen påpeger, hvordan blot få EU-lande gør en særlig indsats på uddannelsesområdet. Derfor skal der frem mod det europæiske topmøde i Sibiu i maj 2019 arbejdes på uddannelsesområdet med ambitionen om at sikre en stærkere Union. Det europæiske uddannelsesområde bør således være med til at opfylde tre mål:

- 1) at fremme mobilitet og samarbejde på tværs af grænserne inden for uddannelse
- 2) at der kan skabes et reelt europæisk læringsrum
- 3) at uddannelsessystemer bliver mere inkluderende og i høj grad baseres på livslang læring og innovation

Af konkrete tiltag meddelelsen fremhæver, så er pilotforsøget med et europæisk studiekort¹ et forsøg på at øge mobiliteten i Europa. Ud over at studiekortet skal reducere bureaukratiet og omkostningerne for studerende og uddannelsesinstitutioner, er det Kommissionens vision også at lade kortet være et konkret symbol på

¹ Studiekortet skal give studerende adgang til forskellige serviceydelser som bibliotek, transport og bolig allerede inden de ankommer til en uddannelsesinstitution i udlandet.

den europæiske studenteridentitet. Der udtrykkes således ønske om at fuldt ud at implementere det europæiske studiekort senest i år 2021 og undersøge muligheden for at udvide kortet til også at omfatte studerende på erhvervsuddannelser. Et andet tiltag Kommissionen præsenterer er udbredelsen af Europauniversiteter², hvor målsætningen lyder på mindst tyve Europauniversiteter er oprettet frem til år 2024, ligesom det europæiske samarbejde mellem erhvervsuddannelsesinstitutioner bør styrkes.

I uddannelsespakkens anden [meddelelse om en ny EU-ungdomsstrategi](#) forlyder det, at der for første gang siden Anden Verdenskrig er en reel risiko for, at nutidens unge ender med at blive fattigere end deres forældre. Dertil udgør andelen af unge (mellem 15-24 år) som hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse (går under betegnelsen 'NEET') 11,6 % i Europa, hvilket vækker bekymring hos Kommissionen. En ny ungdomsstrategi for årene 2019-2027 skal derfor forsøge at nå ud til alle unge, i højere grad anlægge et lokalt end globalt fokus og inddrage den virtuelle verden. Medlemslandene opfordres til:

- at fremme dialogen og inddragelsen af de unge på alle niveauer i beslutningstagningen
- at opfordre de unge til socialt engagement og aktivt medborgerskab
- at hjælpe med at forberede de unge på deltagelse
- at udforske innovative og alternative former for demokratisk deltagelse
- at anvende værktøjer til at fremme debatten om EU
- at tilskynde unge til at engagere sig i solidaritetsarbejde
- at gennemgå og fjerne retlige og administrative hindringer for grænseoverskridende solidaritet
- at fremme anerkendelsen af erfaringer fra frivilligt arbejde og validere læringsresultater

På EU-plan er ønsket at øge deltagelsen i aktiviteter under Erasmus-programmet og Det Europæiske Solidaritetskorp, og yderligere foreslår Kommissionen en tostrengt tilgang, der skal øge effektiviteten. Det skal ske ved at styrke ungdomsperspektivet på tværs af EU-politiske områder samtidig med at strategiens fokus skal forbedres. Kommissionen lægger med andre ord op til at lade strategien både arbejde i bredden og dybden.

Henstilling skal fremme automatisk gensidig anerkendelse af eksamensbeviser

I pakken præsenteres tre af Kommissionens forslag til rådshenstillinger, hvoraf én beskæftiger sig med at sikre at studerende, lærlinge og elever, der gennemfører et læringsophold i udlandet, automatisk får opholdet anerkendt med henblik på videre studier. [Henstillingen](#) beskæftiger sig endvidere med eksamensbeviser inden for 'upper secondary education', hvilket i en dansk oversættelse fejlagtigt fortolkes som eksamensbeviser fra videregående uddannelser og gymnasiale eksamensbeviser. Men erhvervsuddannelser der giver kvalifikationer på

² Europauniversiteter er allerede etableret i byer som Firenze, Brügge og Nice og skal fremover være uddannelsesinstitutioner, som fremmer åbne studieprogrammer, som kombinerer moduler i forskellige lande. Mobilitet skal være en fast bestanddel og føre til, at europæiske grader anerkendes i hele Europa.

niveau 4³ i den europæiske kvalifikationsramme (EQF) er således også en del af forslaget, hvilket er blevet påpeget over for Kommissionen.

Trods det faktum at medlemslandene tidligere har forpligtet sig på at arbejde for en gensidig anerkendelse gennem kommunikation i 2012 og 2015, sker der nærmest ingen konkrete fremskridt ifølge Kommissionen, og rådshenstillingen skal opfordre medlemslandene til indgå en politisk forpligtelse om den automatiske anerkendelse. Den automatiske anerkendelse af en kvalifikation defineres som en ret, indehaveren af en kvalifikation, der er udstedt af ét medlemsland, har tilkomme i betragtning til at starte på et uddannelsesprogram i et hvert andet medlemsland uden at skulle gennem en særskilt anerkendelsesprocedure.

De hidtil største hindringer for fuld automatisk anerkendelse fremhæves som manglende gennemsigthed og forskelle i medlemslandenes regler og procedurer, manglende sammenlignelighed mellem læringsresultater samt langvarige og komplekse administrative procedurer og sprog- og oversættelsesvanskeligheder. Derfor opfordres medlemslandene til med forslaget:

- at forpligte sig til at sikre, at kvalifikationer eller resultater af læringsophold i udlandet automatisk anerkendes på samme grundlag som nationale kvalifikationer eller læringsophold
- at skabe de betingelser, der er nødvendige for at opbygge tillid til hinandens uddannelsessystemer og forpligte sig til at udarbejde nationale retningslinjer for at støtte gennemførelsen og anvendelsen af redskaber for gennemsigthed
- at styrke kapaciteten hos nationale informationscentre vedrørende akademisk anerkendelse og evaluering af eksamensbeviser
- i lyset af vigtigheden af give underrepræsenterede grupper bedre adgang til muligheder for læringsmobilitet opfordres medlemsstaterne til at udforske god praksis med hensyn til anerkendelse af forudgående læring og mulighederne for at skifte mellem forskellige uddannelsessektorer
- at forbedre evidensgrundlaget ved at indsamle og formidle data om anerkendelse og til at aflægge rapport til Kommissionen

Det fremhæves i forslaget, at der inden for visse regioner af Europa allerede eksisterer velfungerende anerkendelsesordninger herunder blandt de nordiske lande, men dette skal bredes ud til at gælde hele Europa. Ligeledes skal forslaget fungere inden for rammerne af allerede eksisterende EU-politik som f.eks. den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring, Europass, nøglekompetencer for livslang læring, validering af ikke-formel og uformel læring og det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse. I Kommissionens [Q&A om uddannelsespakken](#) forlyder det ligeledes, at allerede igangsatte EU-værktøjer som ECTS-rammen for de videregående uddannelser kan hjælpe medlemslandene med at realisere visionerne bag forslaget.

³ Læs mere om kvalifikationsrammen: <https://ufm.dk/uddannelse/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/kvalifikationsrammer/europaeisk-kvalifikationsramme-efq>

Henstilling skal sikre høj kvalitet i dagtilbud

Det andet [forslag til henstilling](#) som Kommissionen annoncerer er også stødt ind i oversættelsesproblemer, idet området forslaget dækker over er oversat til 'førskoleundervisning og børnepasningsordninger', men burde være oversat til 'dagtilbudsområdet', hvilket er blevet bemærket over for Kommissionen. I dette notat anvendes begrebet 'dagtilbud' således som erstatning.

I henstillingen henvises der til, at deltagelse i dagtilbud af en høj kvalitet fører til bedre opnåelse af grundlæggende færdigheder og i høj grad forebygger skolefrafald senere. Dertil lægges der yderligere vægt på den positive betydning, som dagtilbud har for børn med indvandrerbaggrund, for forældrenes deltagelse på arbejdsmarkedet og i forhold til at opnå større ligestilling mellem kønnene.

Det fremhæves, at kun få medlemslande har en kvalitetsramme eller et policy-dokument til at regulere, og at i flere EU-lande svarer hverken kvaliteten eller antallet af pladser til forventningerne. Dertil er dagtilbuddet af svingende kvalitet og med store regionale forskelle og udsving alt efter aldersgruppen.

Kommissionen henviser til både den europæiske søjle for sociale rettigheder⁴ og til det europæiske semester⁵, som havende dagtilbudsområdet som høj prioritet, og at flere medlemslande da også har modtaget landespecifikke henstillinger om dagtilbuddene. I høringsprocessen omkring forslaget fremhævede interessenterne bl.a. behovet for social inklusion, ensartet kvalitet alle steder, et større fokus på børnenes behov og alderstilpassede mål og målsætninger samt øget vægt på læring gennem leg. Det påpegedes desuden, at en eventuelt kvalitetsramme ikke kun skal fastsætte minimumsstandarder, men at medlemslandene bør tilskyndes til at levere dagtilbud af høj kvalitet. Derfor opfordres landene til at håndtere udfordringer som at gøre dagtilbudsområdet tilgængelig, prismæssigt overkommelig og inkluderende, at sikre professionalisering af personalet, udvikle læreplaner og arbejde med monitorering og evaluering af ydelser på alle forvaltningsniveauer samt en tilstrækkelig finansiering. Medlemslandene opfordres derfor til bl.a. at overveje:

- analyse af udbuddet og efterspørgslen fra familier
- etablering af kontakt til alle familier og især vanskeligt stillede familier
- tilbud om støtte så alle børn kan lære læringssproget og samtidig glæde sig over og værdsætte børnenes modersmål
- forbedret status for de beskæftigede inden for dagtilbud og bedre grunduddannelse og løbende videreuddannelse
- tid til personalet til professionelle aktiviteter såsom refleksion, planlægning, kontakt til forældrene og samarbejde med andre fagfolk og kolleger

⁴ Læs mere om søjlens principper: https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_da

⁵ Læs mere om semestret: <http://www.consilium.europa.eu/da/policies/european-semester/>

- udstyre personalet med de kompetencer, der skal til for at imødegå individuelle behov fra børn fra forskellige baggrunde
- tidlig eksponering for sprog og sprogindlæring gennem leg og overvejelse af tosprogede programmer
- yderligere integration af dagtilbudsområdet i det videre uddannelsesforløbet og støtte til samarbejdet mellem personalet
- anvendelse af selvevalueringsredskaber, spørgeskemaer og retningslinjer for observation som en del af kvalitetsstyringen
- øgede investeringer på dagtilbudsområdet

Fra [arbejdsdokumentet](#) der følger med forslaget fremhæves det bl.a. som en fordel, hvis sammensætningen af personalet i dagtilbud afspejler mangfoldigheden i samfundet, og at personalets arbejdsvilkår og faglige udvikling betragtes som væsentlige kvalitetskomponenter samt at mentorordninger til og tilsyn med nyrekrutteret personale i deres oplæring kan medvirke til, at personalet hurtigere udfylder deres faglige roller.

Henstilling om en samlet tilgang til sprogundervisning og sprogindlæring

Pakkens sidste [forslag til henstilling](#) omhandler bedre tilegnelse af europæiske sprog, idet Kommissionen anser dette som et væsentligt bidrag til en gensidig forståelse og mobilitet inden for EU. Øget sprogkendskab kan ifølge forslaget både øge produktiviteten, konkurrenceevnen og den økonomiske modstandsdygtighed. Visionen er at forbedre de unges sproglige kompetencer i alle dele af den obligatoriske skolegang.

Det fremhæves, at medlemslandene ikke gør tilstrækkelige fremskridt til at kunne overholde målet om meget tidligt at undervise børn i mindst to fremmedsprog. Derfor adresserer forslaget:

- behovet for at investere i sprogindlæring ved at fokusere på læringsresultater
- muligheder for at forbedre sprogindlæringen i den obligatoriske skolegang ved at øge den sproglige bevidsthed i undervisningen

På baggrund af høringsprocessen udtrykkes der bekymring over, at en række fakulteter for moderne fremmedsprog lukkes på universiteterne, hvilket forværrer manglen på kvalificerede sprogundervisere. Ligeledes har undervisere og skoleledere brug for støtte og ressourcer, og der er behov for en særlig opmærksomhed på børn med indvandrer- eller minoritetsbaggrund. Dette giver grobund for en ny opfattelse af vurderingen af sproglige kompetencer, da dette kan bidrage til bedre indlæring navnlig i forbindelse med børnenes flersprogethed, fremhæver Kommissionen. Derfor opfordres medlemslandene til:

- at undersøge mulighederne for at hjælpe alle unge med - ud over det sprog, der anvendes i skolen - at tilegne sig et niveau som kvalificeret bruger i mindst et andet EU-sprog før afslutningen af en ungdomsuddannelse samt tilskynde dem til at tilegne sig endnu et sprog (tredje sprog) på niveau som selvstændig bruger
- at oprette samlede tilgange til at forbedre sprogundervisningen

- at sikre, at alle sektorer i den obligatoriske skolegang medtages og starter tidligst muligt samt inkluderer erhvervsuddannelser
- anvendelse af innovativ, inklusiv og flersproget pædagogik
- at overvåge de sproglige kompetencer
- at aflægge rapport om erfaringer og fremskridt

I [arbejdsdokumentet](#) bag forslaget opfordres der til, at udviklingen af sproglige kompetencer og sproglig bevidsthed integreres generelt i undervisningsplanerne, ligesom der tages virtuelt samarbejde mellem skoler i brug gennem eTwinning. Undervisere i moderne sprog bør desuden opfordres til at deltage i udvekslingsordninger med lande, hvor det underviste sprog tales, som led i deres grunduddannelse og/eller efter- og videreuddannelse.